

Брюксел, 6.6.2016 г.
COM(2016) 364 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Окончателна оценка на многогодишната програма на ЕС за защита на децата при
използването на интернет и други комуникационни технологии („По-безопасен
интернет“)**

1. ПРЕГЛЕД

В настоящия доклад са представени констатациите от оценката на програмата „По-безопасен интернет“ за периода 2009—2013 г.¹, наричана по-долу „програмата“. Въз основа на тази оценка Комисията стигна до заключението, че основните цели на програмата са постигнати. Предвид разглежданите въпроси и участващите заинтересовани страни програмата беше особено значима и представляваше добър отговор на променящите се технологии и проблеми. Тя показва, че намесата на ЕС е била необходима и ефективно е допринесла за постигане на резултатите. Някои от ключовите фактори за успеха са общеевропейското измерение на дейностите, създаването на центрове за по-безопасен интернет (SIC) във всички държави членки и тясното сътрудничество между различни заинтересовани страни.

Оценката се основава на външно изследване, при което са използвани данни, събрани чрез проучвания и интервюта с участници в проекта и с по-широк кръг от заинтересовани страни. Заключенията от външното изследване са обосновани и се потвърждават от заключенията от проверките на проектите, както и от констатациите от успоредно извършената работа по съпоставяне на политиките за по-безопасен интернет в държавите членки². От констатациите е видно, че Комисията следва да разгледа възможностите за:

- продължаване на най-ефективните дейности, а именно центрoвете за по-безопасен интернет, целенасочените проучвания и координирането на действията на европейско ниво,
- подобряване на мерките, свързани с дейностите за мониторинг, които се предприемат в рамките на проектите,
- продължаване на комуникацията и сътрудничеството на всички нива, както и
- осигуряване на по-голяма ангажираност от страна на държавите членки и промишлеността.

Освен това въз основа на оценката се установи, че:

- центрoвете за по-безопасен интернет изпълняват ключова роля за координиране на действията и инициативите. В по-голямата част от държавите членки центрoвете за по-безопасен интернет са признати като основна платформа за осъществяване и координиране на действия и инициативи,
- въпросите, свързани с безопасността на децата при ползване на интернет, са сред основните в дневния ред на политиките във всички държави членки, но има възможност процесът по изготвяне на политиките да бъде подобрен, по-специално във връзка с координирането, събирането на данни и оценката на политиките.

---

¹ Решение № 1351/2008/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. за създаване на многогодишна програма на Общността за защита на децата при използване на интернет и други комуникационни технологии — ОВ L 348, 24.12.2008 г., стр. 118.

² Публикувано като: Mapping Safer Internet policies in the Member States: The Better Internet for Kids (BIK) Map (Картографиране на политиките за по-безопасен интернет в държавите членки: карта на по-добрия интернет за децата (ПИД)), ISBN: 978-92-79-47784-3.

2. КОНТЕКСТ

В настоящия доклад е представена окончателната оценка на програма „По-безопасен интернет“ за периода 2009—2013 г., извършена с цел оценяване на значението, ефективността и ефикасността на програмата, както и нейните общи въздействия и устойчивост. В член 5 от Решението за програмата³ се предвижда Комисията да оцени начина, по който проектите са били изпълнявани, както и тяхното въздействие, за да се прецени дали целите са постигнати, както и да представи окончателен доклад за оценка в края на програмата. Оценката ще се използва също така за формулирането на препоръки по отношение на бъдещата политика за по-безопасен интернет и на последващите действия след програмата чрез инфраструктурата за цифрови услуги за по-безопасен интернет, внедрена по линия на Механизма за свързване на Европа⁴.

Благодарение на нейния бюджет от 55 млн. евро, по програмата бяха съфинансирани проекти в държавите членки, Исландия, Норвегия, Сърбия (въз основа на меморандум за разбирателство) и беше отпуснато ограничено финансиране на Русия за участие в европейски дейности за работа в мрежа. Основните ѝ цели, представени в следните насоки за действие, бяха:

1. повишаване на обществената осведоменост, особено на децата, родителите и учителите, относно възможностите и рисковете, свързани с използването на онлайн технологии, и безопасното им използване;
2. борба срещу незаконното съдържание и увреждащото поведение онлайн чрез намаляване на количеството на незаконното съдържание, разпространявано онлайн, и предприемането на подходящи мерки срещу увреждащото поведение онлайн, като се обръща специално внимание върху разпространението онлайн на материали, съдържащи детска порнография (CSAM), „сприятеляването“ с намерение за извършване на сексуално посегателство и упражняването на кибер тормоз;
3. насърчаване на по-безопасна среда чрез обединяване на заинтересованите страни, включително деца, както и чрез поощряване на инициативи за саморегулиране;
4. създаване на база от знания за справяне със съществуващите и нововъзникващите области на приложение на онлайн средата и съответните рискове и последствия, с оглед на разработването на подходящи действия, целящи осигуряване на безопасността на всички потребители при ползване на интернет.

С 92 % от бюджета бяха съфинансирани проекти по действия 1 и 2 (Европейска мрежа от центрове за по-безопасен интернет и тяхното координиране), 5 % бяха отделени за финансиране на проекти за създаване на база от знания, а 2 % бяха определени за третото действие. Средният процент на съфинансиране беше 73 %, а средната продължителност — 26,5 месеца.

---

³ Решение № 1351/2008/ЕО.

⁴ Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010.

Общият обхват на програмата беше разширен в сравнение с предходните програми „По-безопасен интернет“⁵ с цел включване на нововъзникващи онлайн технологии, обхващане на вредните контакти и поведение и създаването на база от знания в тази област. Основният механизъм за осъществяване на програмата включваше годишните работни програми, в които бяха очертани приоритетите, действията и инструментите за финансиране за всяка година. Съфинансирането на проектите, избирани въз основа на покани за представяне на предложения, доведе до широк кръг от проекти, целящи създаването на по-безопасна онлайн среда за децата. Проектите бяха допълвани от редица нефинансирани дейности, които варираха от подкрепа за Деня за по-безопасен интернет, организиране на форум за по-безопасен интернет, подкрепа на саморегулирането на отрасъла и международно сътрудничество.

Препоръките от направената през 2011 г. междинна оценка на програмата бяха включени в продължаващото изпълнение на програмата, като например ангажиране на младите хора чрез редовно осъществявани дейности, разширяване покритието на телефонните линии за оказване на помощ и продължаване на инициативите за подкрепа на саморегулирането, например Коалицията за превръщане на интернет в по-добро място за децата.

По линия на програмата бяха съфинансирани по-специално **центрове за по-безопасен интернет** във всички държави — членки на ЕС, Исландия, Норвегия, Сърбия и Русия. В центровете се осъществяват дейности за **повишаване на обществената осведоменост**. В тях се поддържат **телефонни линии за оказване на помощ**, чрез които деца и родители могат да получат подкрепа и съвети по въпроси, свързани с онлайн средата. Центровете за осведомяване и телефонните линии за оказване на помощ са част от мрежата INSAFE⁶. В повечето държави центровете за по-безопасен интернет също включват горещи телефонни линии, чиято основна задача е получаването на сигнали от обществеността за материали, съдържащи детска порнография, и, ако материалите бъдат определени за незаконни, уведомяването на правоприлагащите органи и доставчика на интернет услуги, който осъществява хостинга, за съдържанието, което следва да бъде премахнато. Горещите телефонни линии се координират от Асоциацията INHOPE.⁷ По действието за борба срещу незаконното съдържание в рамките на програмата бяха съфинансирани също така инициативи за подкрепа на правоприлагането в борбата срещу материалите, съдържащи детска порнография. Тези дейности от своя страна подпомогнаха държавите членки в изпълнението на задълженията им за предотвратяване на сексуалното насилие срещу деца и премахването на материали, съдържащи детска порнография, в съответствие с Директивата относно борбата със сексуалното насилие на деца⁸, както и поетите от тях ангажименти в рамките на Глобалния алианс срещу сексуалното насилие на деца онлайн.⁹

⁵ План за действие за по-безопасен интернет (1999—2004 г.) с бюджет от 38,7 млн. евро; Програма за по-безопасен интернет плюс 2005—2008 г. (2005—2008 г.) с бюджет от 45 млн. евро.

⁶ <https://www.betterinternetforkids.eu/>.

⁷ Международна асоциация на оператори на интернет горещи линии (INHOPE) <http://www.inhope.org/gns/home.aspx>.

⁸ Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета.

⁹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/global-alliance-against-child-abuse/index_en.htm.

По програмата беше финансиран пилотен проект с оглед на подготовката за последващи действия след края на програмата. Пилотният проект беше насочен към разработването на платформа за споделяне на ресурси, услуги и добри практики от центровете за по-безопасен интернет, както и към създаването на база данни, с помощта на която да се повиши капацитетът на горещите телефонни линии за идентифициране и анализ на сигналите за материали, съдържащи детска порнография. Заключение от проверката на този проект беше, че мрежите INSAFE/INHOPE са все по-консолидирани в цяла Европа и че тяхното въздействие е безспорно. Определено беше, че проектът изпълнява ключова роля в работата за по-безопасен интернет както в Европа, така и извън нейните граници, което отчасти се дължи на цялостната сила на разпространението, поради което проектът се е наложил като отправна точка в тази област.

В рамките на третото действие „насърчаване на по-безопасна среда“ по програмата бяха подкрепени **споразумения за саморегулиране**, като по този начин беше стимулирано все по-широкото използване на практики за безопасност на използваните от деца уебсайтове и устройства. Онлайн технологиите се развиват с бързи темпове и саморегулирането на отрасъла се счита за най-ефективният подход за бърза реакция по отношение на новите тенденции в използването на тези технологии от децата и на рисковете от тях. Онлайн отрасълът откликна положително на инициативите на Комисията и на други съвместни дейности. Последният пример е Коалицията за превръщане на интернет в по-добро място за децата¹⁰, в рамките на която 31 световни дружества от цялата верига на стойността бяха поканени да се присъединят към инициативата на заместник-председателя Кгоес за съвместна работа. Тази стъпка се основава на подкрепените преди това по линия на програмата инициативи за саморегулиране¹¹, предприети от отрасъла на европейско ниво.

Гражданското общество беше включено чрез действия като националните младежки групи, както и чрез отпускането на финансиране за мрежата eNACSO от НПО, защитаващи благо на децата¹². Целта на тази мрежа е да се разработи съгласуван подход чрез споделяне на опит и разработване на съвместни стратегии, за да се гарантира, че в националните, европейските и международните дискусии относно безопасността в онлайн средата нуждите на децата се отчитат в по-голяма степен.

Задълбочаването на знанията е от съществено значение, за разработването на солидни политически подходи, по-специално в тази бързо променяща се област, и получаването на повече познания за използването на новите медии и технологии от младите хора беше една от основните цели в работата по тази програма. По линия на програмата беше подкрепена мрежата EUKidsOnline (Децата на ЕС онлайн)¹³, чиято дейност е доказала своята полза като източник на точни анализи на тенденциите и събиране на информация за формулирането на бъдещи приоритети в областта на научните изследвания и политиката. Подкрепа получи и широк кръг

---

¹⁰ Предмет на дейност и цели на Коалицията за подобряване на интернет пространството за нашите деца. На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/ceo_coalition_statement.pdf.

¹¹ Европейска рамка за по-безопасно използване на мобилни телефони от юноши и деца; Принципи за по-безопасни социални мрежи в ЕС.

¹² <http://www.enacso.eu/>.

¹³ <http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/Home.aspx>.

от изследователски проекти, в които бяха обхванати различни теми¹⁴. Освен засилване на изследователския профил на въпросите, свързани с по-безопасния интернет, получената информация беше включена в базата от знания за всички дейности на програмата.

По линия на програмата бяха финансирани също така редица проучвания, целящи събирането на данни, по-специално проучването SIP-Bench¹⁵ и проучване на политиките и показателите в областта на по-безопасния интернет в държавите членки¹⁶. Общата цел на последното беше да се подобри разбирането на настоящите национални политики и действия и да се разработи устойчив инструмент за установяване и споделяне на добри практики.

След стартирането ѝ през 2012 г. **Европейската стратегия за по-добър интернет за децата (Стратегия за ПИД)**¹⁷ представлява основен ръководен документ за дейностите, които се предприемат по програмата. В Стратегията за по-добър интернет за децата е представен цялостен подход, основан на четири стълба: стимулиране качеството на онлайн съдържанието за младежите; повече осведоменост и развитие на уменията за безопасна работа с интернет; създаване на безопасна онлайн среда за децата; и борба срещу сексуалното малтретиране и сексуалната експлоатация на деца. Програмата допринесе за осъществяването на действия в съответствие с всеки от тези стълбове чрез: насърчаване на положително съдържание посредством национални и европейски конкурси; разработване и споделяне на ресурси за повишаване на осведомеността и насърчаване на най-добри практики; горещи телефонни линии и обучение за справяне с материали, съдържащи детска порнография.

3. ЦЕЛИ И МЕТОДИКА НА ОЦЕНКАТА

В рамките на окончателната оценка беше разгледано изпълнението на програмата по отношение на нейното значение, ефикасност и ефективност и бяха оценени нейните по-обща въздействия и устойчивост, както и добавената стойност и съгласуваност в ЕС, които бяха оценени в рамките на тези критерии. По своето естество оценката е качествена и включва ограничени количествени данни, но в доклада за външната оценка има допълнителни данни. Комисията ще използва резултатите от тази оценка за формулирането на бъдещи политики и действия.

При оценяване на **значението** на програмата въпросите бяха съсредоточени върху развитието на проблемите, които програмата разглежда, и как тя е отговорила на

---

¹⁴ „EU NET ADB“, „SPIRTO“, „Social Web Social Work“, проекта „ROBERT“, „Net Children Go Mobile“.

¹⁵ SIP-Bench III: <http://sipbench.eu>.

¹⁶ Окончателният доклад е публикуван като Mapping Safer Internet policies in the Member States: The Better Internet for Kids (BIK) Map (Картографиране на политиките за по-безопасен интернет в държавите членки: карта на по-добрия интернет за децата (ПИД)), ISBN: 978-92-79-47784-3.

¹⁷ Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите: Европейска стратегия за по-добър интернет за децата, COM(2012) 196 final,

http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=2170
<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/creating-better-internet-kids>.

това развитие, важността на действията и тяхната добавена стойност за основните целеви групи.

Ефикасността на програмата беше оценена чрез въпроси относно цялостното удовлетворение от изпълнението, ефикасността на дейностите, адекватността на финансирането и неговия ефект на ливъридж.

По отношение на **ефективността** беше разгледан приносът на програмата за защита на децата в онлайн среда и в по-широката цифрова среда, дали същите резултати или дейности е можело да бъдат постигнати чрез други ефективни средства или без програмата и какви подобрения може да се направят в евентуалните последващи действия.

По отношение на **въздействието и устойчивостта** бяха разгледани данните за устойчивостта на въздействията, дали промените щяха да се случат без финансирането от ЕС и какви щяха да са алтернативните източници на финансиране и допълването/припокриването с други национални програми или програми на ЕС.

При външната оценка бяха използвани различни инструменти за събиране на данни с цел да бъдат събрани сведения за изготвянето на настоящия доклад. Етапът на събиране на данни включваше проучване сред участниците в проекти по програмата, както и проучване сред по-широк кръг от заинтересовани страни, представляващи всички съответни групи заинтересовани страни — отрасъла, публичните органи, образованието и НПО.

Те бяха допълнени от програма за интервюиране, състояща се от полуформални интервюта със заинтересовани страни, като се започне от длъжностни лица от Комисията и бенефициери по програмата до външни субекти като представители на отрасъла, изследователите, държавите членки и правоприлагащите органи. Накрая, в четири държави членки бяха направени така също проучвания на конкретни случаи за илюстриране на различните форми на сътрудничество за по-безопасен интернет.

В допълнение към това бяха анализирани докладите от окончателните проверки на проектите, като вниманието беше насочено към степента, в която са били постигнати целите, и върху тяхното въздействие.

3.1. Ограничения — надеждност на констатациите

Събраните данни и направеният анализ са свързани с редица присъщи ограничения, чието въздействие беше намалено в максималната възможна степен:

- Не беше възможно да се определи въздействието на проектите поради недостатъчните инструменти за мониторинг. Поради това оценката на въздействието и устойчивостта бе основана главно върху разбиранията на участниците в проектите, които често не са обективни.
- В оценката са взети предвид присъщите ограничения на констатациите от проучванията: получените отговори отразяват становищата на извадка от съответните заинтересовани страни, а не на цялата съвкупност с интереси в тази област. Второ, становищата на заинтересованите страни дават една по-скоро индивидуална, а не цялостна представа.

Въз основа на горепосочените елементи беше изготвена настоящата оценка на базата на най-добрите налични данни. В случаите, в които надеждни количествени данни липсват, този факт е посочен, ако е уместно, и е компенсиран с качествени данни и съображения.

4. КОНСТАТАЦИИ ОТ ОКОНЧАТЕЛНАТА ОЦЕНКА

Констатациите от оценката показват, че основните цели на програмата са постигнати. Успехът на програма се дължи по-специално на нейния общоевропейски характер и съгласуваност и на тясното сътрудничество между различните заинтересовани страни.

Финансираните инициативи оказаха положително въздействие върху правата на децата. При насърчаването на политиките за по-безопасен интернет беше взет предвид член 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз, в който се признава, че децата са независими и автономни носители на права, и се определя, че децата имат право на закрила и на грижите, необходими за тяхното благоденствие.

Констатациите, които са посочени по-долу по всеки критерий за оценка, представляват консолидираните резултати от извършената от Комисията работа, както и от проучванията и интервютата, проведени за целите на външното проучване.

4.1. Значение

Резултатите от оценката потвърждават, че при изпълнението на програмата са взети предвид новите технологии и новите начини на поведение в онлайн среда като например факта, че децата на все по-ранна възраст започват да използват интернет на различни свързани устройства и че е необходимо последователно преразглеждане на стратегията поради бързо променящия се характер на тази област. Такава възможност беше предоставена чрез гъвкавостта, осигурявана от годишните работни програми и поканите за представяне на предложения. Заинтересованите страни потвърждават, че програмата е станала важно водещо начинание с международно измерение и е осигурила водещи позиции и финансова подкрепа за държавите членки.

Настоящата оценка потвърждава също така, че действията в рамките на програмата са били всеобхватни и че за тях са били определени и съответно включени различни групи от широк спектър заинтересовани страни. „Подобряването на обществената осведоменост“ и „Борба срещу незаконното съдържание“ бяха отчетени като най-значимите цели, докато становищата на заинтересованите страни по „Насърчаване на по-безопасна онлайн среда“ и „Създаване на база от знания“ се разминават. Все пак и четирите действия бяха сметнати за отговарящи на нуждите на децата, които използват интернет. За целевите групи по програмата е реализирана добавена стойност: повечето от участвалите в консултацията заинтересовани страни не знаеха дали има дейности, подобни на техния проект, които да се осъществяват от други организации на национално ниво. Имаше сериозни основания да се смята, че без финансирането от ЕС по-голямата част от проектите не биха били осъществени или най-малкото не в същата степен, поради липсата на финансови ресурси, специално определени за насърчаване на по-безопасното използване на онлайн технологии от деца.

На фона на резултатите от оценката ясно беше очертана важноста на образованието и на положителното съдържание. Децата трябва да имат достъп до качествено образование, включващо елементи на цифрова подготовка, което ще им помогне да се предпазват от различни рискове, когато са изправени пред толкова бързо развиващи се технологии. В оценката бяха подчертани ползите от участието на децата и необходимостта както децата да бъдат осведомени за възможностите, които предлагат цифровите технологии, така и родителите да се ангажират в достатъчна степен с онлайн дейността на своите деца. Децата се нуждаят от компетентност в областта на цифровите технологии, в идеалния случай предоставяна чрез учебните планове, за да бъдат активни и ефективни участници в онлайн средата, да имат възможност да разпознават вредното съдържание и да се ориентират за своята собствена безопасност онлайн.

Участниците в програмата и други субекти от политиката и отрасъла оцениха високо проведените проучвания и колко важно е те да бъдат разпространени в останалата част от програмата. В едно конкретно мнение, получено в рамките на проучването, се подчертава нуждата от провеждането на по-нататъшни задълбочени международни проучвания на поведението на децата онлайн¹⁸ и на ефективните методи на обучение.

Накрая, бенефициерите по програмата и отрасъла изразиха своето желание да продължат сътрудничеството помежду си, включително чрез по-специфични действия за уязвими деца, деца с увреждания и деца в затруднено положение у дома.

4.2. Ефикасност

Участниците в проектите отчетоха високо ниво на удовлетвореност от управлението на програмата от страна на генерална дирекция „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“ (ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“), макар че може да има известни пристрастия поради пряк интерес от подкрепа на програмата. Все пак някои бенефициери очертаха области, които имат нужда от подобрене на процеса на кандидатстване за бъдещи безвъзмездни средства от ЕС в тази област, като: опростени процедури и изисквания за докладване, по-гъвкави изисквания за отчитане на спецификите на отделните държави, по-дългосрочно планиране на работата и финансирането, както и повече информация за други програми за финансиране в свързани области.

Заинтересованите страни като цяло признаха, че Комисията е осигурила ефективно управление на програмата. Средната продължителност на периода до сключване на договор беше 292 дни за 77-те проекта, които бяха договорени през програмния период. Действията по програмата и по-специално акцентът върху дейностите за работа в мрежа, до голяма степен бяха определени като характеризиращи се с „добро съотношение цена/качество“, макар че има възможност за повече консолидация и сътрудничество на ниво ЕС както между различни услуги, така и между бенефициерите по програмата. Констатациите относно адекватността на финансирането бяха разделени поравно между такива, които го считат за достатъчно, и такива, които го считат за недостатъчно, като почти всички са имали достъп до финансиране от други източници. Тези резултати обаче може да са

---

¹⁸ Пример за това е проучването, извършено от ГД „Здравеопазване и политика за потребителите“ относно рекламата, предназначена за деца чрез социалните мрежи, онлайн игри и мобилни приложения. Очаква се резултатите от проучването да бъдат публикувани през 2016 г.

повлияни от предубеждения в зависимост от това дали бенефициерът е имал достъп до допълнително финансиране или не.

Финансираните проекти често са извличали полза от полезните взаимодействия с други инициативи. Заинтересованите страни считат, че най-важната добавена стойност от програмата е съществуването на центрове за по-безопасен интернет в 27 държави членки, тъй като този факт дава възможност за споделяне на знание и добри практики. Това се потвърждава и от картографирането на политиките за по-безопасен интернет, в което се стига до заключението, че в по-голямата част от държавите от ЕС центрoвете за по-безопасен интернет се приемат като основната платформа за изпълнение и координиране на действия и инициативи¹⁹.

С оценката се потвърди, че финансираните по програмата проекти са допринесли за постигане на целите на програмата чрез повишаване на обществената осведоменост относно по-безопасното използване на онлайн технологиите, чрез подобряване на сътрудничеството между заинтересованите страни, чрез справяне с вредното поведение онлайн, както и чрез ангажиране и информиране на децата по въпросите на безопасността при ползване на интернет. Все пак бяха изразени опасения, че ефективността на програмата и нейните дейности в бъдеще може да са застрашени поради липсата на постоянно финансиране от ЕС и нежеланието на отрасъла и на националните правителства да се включат.

Що се отнася до подобренията в бъдеще, дейностите, на които може да се обърне по-сериозно внимание, са социалната работа и по-нататъшните проучвания и проекти, предназначени за подобряване на уменията на децата в областта на цифровите технологии. Накрая, заинтересованите страни считат, че е нужно отрасълът да изпълнява по-голяма роля за повишаването на ефективността на стартираните по програмата дейности.

4.3. Въздействие и устойчивост

Констатациите от проучванията и интервюта с участниците в проектите и заинтересованите страни — с уговорката, че може да са предубедени — показват, че програмата е оказала средно до високо въздействие, главно по отношение на повишаването на осведомеността, борбата срещу незаконното съдържание, повишаването на уменията в областта на цифровите технологии и засилването на сътрудничеството и създаването на полезни взаимодействия.

Повишаването на осведомеността, в съчетание с предоставянето на образование, обучение и съответните методи и материали, които децата да използват, беше най-често цитираното ключово въздействие. Счита се, че осигуреното чрез мрежата Insafe сътрудничество увеличава до максимум полезните взаимодействия и ефекта и например през 2014 г. съвместните усилия на мрежата достигнаха до повече от 22,5 млн. души в цяла Европа (и извън границите ѝ).²⁰

Втората сериозна област на постигнато въздействие беше борбата срещу незаконното съдържание и по-специално работата на горещите телефонни линии. Създаването на система за съобщаване и премахване на материали, съдържащи детска порнография, и подобреното сътрудничество между горещите телефонни линии и правоприлагащите органи са довели до по-бързо заличаване на подобни

¹⁹ http://www.technopolis-group.com/wp-content/uploads/2014/11/Benchmarking-SI-Policies_Final-report.pdf.

²⁰ Insafe — INHOPE, Годишен доклад за 2014 г., април 2015 г.

материали. През 2011 г. 60 % от съдържанието, за което е бил подаден сигнал, се премахва в рамките на 1–3 дни спрямо 90 % през 2014 г.²¹ Така също през програмния период на горещите телефонни линии са подадени все по-голям брой сигнали²², което е довело до увеличаване на заличените сайтове от мрежата INHOPE.

От констатациите е видно също така, че програмата е оказала въздействие и върху други национални и международни дейности. За това свидетелстват позоваванията на проучванията и резултатите от програмата. Европейските дейности за по-безопасен интернет често са считани за добра практика в международен план и са били възприети в Латинска Америка, САЩ и азиатско-тихоокеанския регион. Например Денят за по-безопасен интернет, чието отбелязване произтича от програмата, се е превърнал в ежегоден международно събитие за повишаване на осведомеността относно безопасността на децата при ползването на интернет. Той се отбелязва всяка година в повече от 100 държави и е признат в цяла Европа, Северна Америка, Южна Америка и азиатско-тихоокеанския регион.

По-голямата част от заинтересованите страни считат, че проектните дейности не биха били осъществени без финансирането от ЕС; те изразиха своята загриженост по отношение на получаването на финансиране от националните правителства или отрасъла, а много от тях вярват, че в това отношение е необходимо да продължи финансирането от Комисията. Бенефициерите по проекти заявиха, че въздействието на техните проекти ще продължи в средносрочен и дългосрочен план, като основна роля за финансирането на бъдещи дейности виждат в публичните органи и отрасъла.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ НА ОЦЕНКАТА

Въз основа на външната оценка и собствената ѝ успоредна работа, Комисията стига до следните заключения, които могат да послужат при формулирането на бъдещата политика за по-безопасен интернет.

- Оценката показва, че основните цели на програмата са постигнати. Програмата е била от голямо значение за разглежданите проблеми и участващите заинтересовани страни и е отговорила по подходящ начин на променящите се технологии и проблеми.
- Беше доказано, че намесата на ЕС е била както необходима, така и ефективна, що се отнася до постигането на резултатите. Общоевропейското измерение и съгласуваността на дейностите, създаването на центровете за по-безопасен интернет във всички държави членки и по-тясното сътрудничество между различните заинтересовани страни, всички тези фактори са допринесли за успешното консолидиране на изпълнението и сътрудничеството на ниво ЕС както между различни услуги, така и между бенефициерите по програмата.
- Признава се, че програмата е осъществена ефикасно, въпреки че е посочено, че при някои процедури има възможност за опростяване.

---

²¹ Infographics/INHOPE, 2014 г.

²² Insafe — INHOPE, Годишен доклад за 2013 г., април 2014 г., стр. 6.

- Програмата е оказала средно до голямо въздействие, главно по отношение на повишаване на осведомеността, благодарение на акцента върху работата в мрежа и създаването на полезни взаимодействия, както и по отношение на борбата срещу незаконното съдържание. Създаването на добре функционираща система за съобщаване и премахване на материали, съдържащи детска порнография, допълнено от доброволните усилия от страна на отрасъла за противодействие на разпространението на материали, съдържащи детска порнография, посредством тяхната инфраструктура, значително е съкратило срока за заличаване на тези материали²³.
- Признава се, че Комисията е изпълнявала водеща роля както по отношение на държавите членки, така и в международен план, където дейностите за по-безопасен интернет често са считани за добра практика и са възприети в целия свят, като например честването на Деня за по-безопасен интернет.

5.1. Продължаване на най-ефективните дейности

С цел да се запазят и надградят постигнатите резултати, следните видове дейности, които до момента са се доказали като най-ефективни, може да бъдат продължени по-нататък:

- работата за осведомяване от центровете за по-безопасен интернет чрез по-нататъшно засилване на дейностите за повишаване на осведомеността, включително разпространяването на информация и методи за по-безопасното използване на онлайн технологиите от деца и продължаване отбелязването на ежегодния Ден за по-безопасен интернет; насърчаване на по-нататъшно разширяване на дейността на телефонните линии за оказване на помощ и тяхното сътрудничество с националните системи за закрила на детето; така също следва да продължи работата на горещите телефонни линии, които са едно от основните постижения на програмата,
- центровете за по-безопасен интернет да насочат част от усилията си към пълно приобщаване на децата в неравностойно или уязвимо положение (като деца с увреждания, деца, застрашени от бедност, деца мигранти), което ще им даде възможност да се възползват от цифровите технологии,
- проучванията на ниво ЕС и на национално ниво в областта на поведението на децата в онлайн среда и на рисковете, пред които се изправят, за да се актуализира базата от знания и да се гарантира, че всички инициативи ще запазят своята значимост и насоченост към областите, в които има нужда от най-голямо внимание. Като се има предвид липсата на проучвания, които да са фокусирани специално в тази област, трябва да се помисли как да бъдат насърчени изследователите да допринасят към базата данни относно използването на интернет от децата и да осигуряват материал за продължаващото развитие на действията, както и да се гарантира, че основаният на права подход в мрежата EUKidsOnline ще бъде прилаган и в бъдещите проучвания, с оглед на по-нататъшното осъзнаване на правата на

23

http://www.inhope.org/Libraries/Statistics_Infographics_2014/INHOPE_stats_infographics_for_2014.sflb.ashx.

детето в онлайн средата. В този контекст телефонните линии за оказване на помощ могат да бъдат ценен източник на информация, тъй като те представляват първото място за контакт, към което децата и родителите се обръщат директно,

- редовното картографиране на политиките за по-безопасен интернет, за да се добие представа как се посрещат и решават проблемите, свързани с безопасността при ползване на интернет, в политиките и инициативите в цяла Европа и да се установят нововъзникващите модели и подходи, възприемани от държавите членки.

Като цяло, координиращата и надзорна роля на Комисията в изпълнението на програмата, и по-специално чрез центровете за по-безопасен интернет, е била от голяма полза за държавите членки и за всички участващи заинтересовани страни²⁴. Поради това запазването на координиращата роля на Комисията в бъдещи програми би осигурило добавена стойност.

5.2. Улесняване на мониторинга на въздействието на проектите

Понастоящем не е възможно да се определи и измери въздействието на проектите, които са съфинансирани от ЕС, тъй като няма достатъчно инструменти за мониторинг. Затова е препоръчително в бъдеще да се създаде стабилна система за мониторинг и да се правят редовни независими оценки. По тази причина трябва да продължи разработването на измерими показатели за изпълнение и за постигнати резултати, което ще даде възможност за съпоставяне и по-добро оценяване на проектите от един и същ вид и за очертаване на добрите практики.

5.3. Продължаваща нужда от ефективна комуникация

Следва да се осъществява комуникация между всички свързани субекти и заинтересовани страни за споделяне на добри практики и с цел да се гарантира, че няма да има припокриване между бъдещите инициативи. В този контекст Комисията следва и в бъдеще да разширява съществуващото сътрудничество между съответните си служби по въпроси, свързани с безопасността в интернет и пълния диапазон от незаконно съдържание, и да следи за съгласуваността в тяхната работа. Освен това следва да се засилят сътрудничеството и обменът на добри практики между различните типове заинтересовани страни.

5.4. Насърчаване на участието на отрасъла и на държавите членки

Оценката показва, че финансираните по програмата дейности са много полезни, но понастоящем финансовото участие на отрасъла е ограничено. Предвид съществуващата загриженост на участниците в проектите за бъдещото финансиране на инициативите, следва да се търси по-сериозна ангажираност от страна на отрасъла като алтернативен източник на финансиране за дейностите, които понастоящем се финансират от Комисията и — до известна степен — от националните правителства. Това би могло да е дългосрочна цел, което ще позволи на Комисията да проучи най-подходящите начини за подобряване на (финансовото) обвързване на отрасъла в по-общ план.

---

²⁴ http://www.technopolis-group.com/wp-content/uploads/2014/11/Benchmarking-SI-Policies_Final-report.pdf.

Трябва да се насърчи също така участието на държавите членки в бъдещите инициативи. Ето защо при определяне размера на ресурсите за бъдещите дейности, още на ранен етап следва да се прецени наличието на национални и други източници за допълване на финансирането от ЕС. В бъдеще Комисията следва ясно и непрекъснато да заявява нуждата от национално финансиране, за да не разчитат държавите членки единствено на финансирани от ЕС проекти в тази област на политиката. Акцентирането на добрите практики на държавите членки от Комисията и съобщаването им на всички други държави членки би могло да ги стимулира да увеличат националното финансиране.